

25.3.2024

DOCUMENT DE LUCRU

referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind protecția animalelor în timpul transportului și al operațiunilor conexe, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1255/97 al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1/2005 al Consiliului

Comisia pentru pescuit

Raportoare: Caroline Roose

Protecția animalelor în timpul transportului a făcut obiectul legislației UE încă din anii 1970, când a fost adoptată prima directivă privind protecția animalelor în timpul transportului internațional. Normele privind protecția animalelor în timpul transportului au fost actualizate periodic în anii 1980, 1990 și 2000 pentru a ține seama de cele mai recente evoluții științifice și tehnologice, de evoluția transportului animalelor și de dorința cetățenilor UE de a asigura o mai bună protecție a animalelor.

Regulamentul (CE) nr. 1/2005 al Consiliului din 22 decembrie 2004 privind protecția animalelor în timpul transportului este în vigoare de aproape 20 de ani. În iunie 2020, Parlamentul European a votat înființarea Comisiei de anchetă pentru examinarea presupuselor încălcări și cazuri de administrare defectuoasă în aplicarea acestui regulament. El a adoptat un raport privind constatările sale și o recomandare în ianuarie 2022. Comisia Europeană s-a angajat să revizuiască Regulamentul privind transportul animalelor și, în cele din urmă, și-a publicat propunerea în decembrie 2023.

Acest nou regulament va fi primul care va fi adoptat în cadrul procedurii de codecizie, permițând Parlamentului European să respecte voința cetățenilor de a îmbunătăți bunăstarea animalelor în UE. Comisia pentru pescuit a Parlamentului European a primit competență exclusivă pentru mai multe părți ale propunerii Comisiei referitoare la animalele acvatice.

Prezentul document de lucru se axează pe aceste elemente.

Regulamentul 1/2005 reglementează toate vertebratele, inclusiv toate vertebratele acvatice, cum ar fi peștii, dar nu include dispoziții specifice pentru a asigura bunăstarea peștilor și a altor animale acvatice. Acest lucru a fost menționat în mod clar în raportul Comisiei de anchetă a PE privind protecția animalelor în timpul transportului.

În recomandarea sa, adoptată la 20 ianuarie 2022, Parlamentul European „recomandă Comisiei să elaboreze propuneri legislative pe baza celor mai recente cunoștințe științifice privind nevoile peștilor și ale altor animale acvatice și metodele de transport, pentru a le reduce la minimum suferința în timpul transportului; accentuează că noile dispoziții ar trebui să ofere o listă detaliată pentru planificarea și pregătirile prealabile transportului, dispoziții specifice privind parametrii calității apei, densitatea, manipularea în timpul încărcării și descărcării și controalele ulterioare transportului referitoare la calitatea vieții animalelor; invită Comisia să se asigure că orientările pe care le publică sunt actualizate pe baza celor mai recente dovezi științifice și că sunt aliniate la Regulamentul (CE) nr. 1/2005 și solicită adoptarea unor cerințe specifice pentru circulația comercială a peștilor”;

Raportarea salută includerea de către Comisie a unor dispoziții specifice privind bunăstarea peștilor și a altor animale acvatice în propunerea sa.

Evoluția cercetării privind sensibilitatea animalelor acvatice și nevoile acestora în timpul transportului

Există dovezi științifice demult confirmate că peștii și alte animale acvatice sunt sensibile și pot simți durerea și că transportul peștilor provoacă stres semnificativ exemplarelor, evidențiind diferențele mari în ceea ce privește necesarul de oxigen, pH, salinitate și temperatură și, mai important în contextul stresului provocat de transport, intervalul de variații în care pot supraviețui.

Încă din 2004, EFSA a furnizat o prezentare detaliată¹ a efectelor biochimice asupra peștilor în raport cu stresul cauzat de transport. Pe baza unei analize a literaturii de specialitate, EFSA a constatat că stresul este un factor important în timpul transportului peștilor care poate cauza, printre altele, răspândirea bolilor infecțioase. Transportul este considerat „factor de stres principal” pentru manifestarea clinică a bolilor cu implicații grave asupra bunăstării și economiei, care pot apărea atunci când contaminanții microbieni devin agenți patogeni invazivi în timpul manipulării sau din cauza daunelor suferite din cauza transportului. În această privință, EFSA afirmă, de asemenea, că apa din sistemele de transport închise nu ar trebui să fie aruncată fără dezinfectare după transport și că orice mijloc de transport, cum ar fi cisternele sau containerele, ar trebui dezinfectat între transporturi. Mai precis, răspunsul peștilor la stres, în urma activării sistemului lor neuroendocrin, duce la schimbări rapide ale sistemelor lor vasculare și respiratorii, conducând la o creștere a consumului de oxigen. Stresul provoacă, de asemenea, schimbări metabolice, hormonale și comportamentale. Recomandările includ, de asemenea, evitarea stresului multiplu, cum ar fi șocul termic după transport.

Publicațiile relevante² privind bunăstarea peștilor în timpul transportului rutier, inclusiv cele ale statelor membre, recunosc faptul că peștii dezvoltă comportamente complexe și reacționează la stres prin secretarea hormonilor de stres, cum ar fi adrenalina și cortizolul.

În 2021, Comisia de anchetă a Parlamentului European privind protecția animalelor în timpul transportului (ANIT) a solicitat departamentului tematic un studiu³. Studiul a confirmat că „peștii cu înotătoare sunt organisme sensibile și conștiente de sine, care pot simți durere și suferință, au memorie pe termen lung și pe termen scurt și pot trăi emoții” și că transportul lor „implică proceduri care contribuie la o creștere semnificativă a stresului și afectează starea de bine a peștilor”, precum și că „starea peștilor este afectată timp de câteva zile după descărcare”. Studiul subliniază, de asemenea, că „practicile de acvacultură expun frecvent peștii la o serie de factori de stres (de exemplu, manipulare, vaccinare, aglomerare, clasificare, foamete, tratamente, încărcare și transport), care nu există pentru peștii sălbatici”, precum și că aceștia sunt „adesea transportați de mai multe ori pe parcursul ciclului lor de viață, ceea ce înseamnă că sunt expuși la diverși factori de stres în timpul diferitelor proceduri de transport”. În detaliu, studiul prezintă diverși factori de stres pentru principalele specii de acvacultură din UE, cum ar fi acumularea de CO₂, temperaturile fluctuante, calitatea slabă a apei sau densitățile efectivelor.

Pe scurt, cercetările științifice existente arată în mod clar că peștii sunt ființe sensibile și că factorii de stres și efectele lor sunt identificate clar de zeci de ani.

În pofida absenței unor norme specifice pentru animalele acvatice în Regulamentul (CE) 1/2005, dovezile științifice solide au permis unor state membre precum Italia sau unor guverne regionale precum Bavaria să adopte orientări detaliate pentru punerea în aplicare a Regulamentului (CE) 1/2005 în ceea ce privește transportul peștilor. De asemenea, este interesant de analizat regulamentul Norvegiei privind transportul animalelor de acvacultură,

¹ <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/44>

² https://www.salute.gov.it/imgs/C_17_pubblicazioni_2848_allegato.pdf

³ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690875/IPOL_STU\(2021\)690875_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690875/IPOL_STU(2021)690875_EN.pdf)

care se bazează și el pe aceste dovezi științifice solide.

Aspectele cheie ale propunerii Comisiei

În propunerea sa, Comisia a definit animalele acvatice ca fiind pești, cefalopode și decapode. Prin urmare, nu include toate moluștele și nu include toate mamiferele acvatice, cum ar fi cetaceele. Excluderea moluștelor, altele decât cefalopodele și decapodele, din domeniul de aplicare al regulamentului pare să fie susținută de faptul că moluștele precum stridiile și midiile nu au sistem nervos central, ceea ce face puțin probabil ca stridiile și midiile să simtă durere.

Pe de altă parte, omiterea cetaceelor nu pare să fie susținută de știință. Întrucât cetaceele sunt incluse în definiția generică a „animalelor”, Comisia pentru pescuit ar trebui să analizeze dacă să le includă și în definiția animalelor acvatice. Întrucât este probabil ca majoritatea transporturilor de cetacee să facă obiectul exceptărilor enumerate la articolul 2 alineatul (3), includerea lor ar completa regulamentul, ar putea fi utilă în unele cazuri, dar nu ar avea un impact major.

La articolul 2, Comisia a exclus transportul peștilor ornamentali din domeniul de aplicare al întregii legislații [articolul 2 alineatul (3)]. În considerentul 16, Comisia justifică această excludere prin faptul că ei „sunt transportați de obicei în cutii mici de firme de curierat rapid în saci cu apă special adaptați la nevoile lor, iar durata călătoriei este de obicei mai mică de 24 de ore”. Această explicație este insuficientă din punct de vedere științific și nu pare să se bazeze pe nevoile acestor animale în materie de bunăstare. Comisia pentru pescuit ar trebui să analizeze dacă să mențină această derogare, să o mute la alineatul anterior [articolul 2 alineatul (2)], astfel încât numai articolul 4 din regulamentul propus să se aplice peștilor ornamentali, sau să elimine derogarea în totalitate.

La articolul 2, Comisia prevede, de asemenea, o derogare de la întregul regulament pentru livrările directe de animale acvatice către întreprinderile din sectorul alimentar care aprovizionează consumatorul final. Această scutire s-ar aplica, de exemplu, crapilor sau crustaceelor care sunt adesea vânduți vii în restaurante, piețe sau supermarketuri. În mod similar, prezenta propunere de derogare totală nu pare să fie susținută de suficiente studii științifice. Nevoile în materie de bunăstare ale unui animal (acvatic) sunt aceleași, indiferent de destinația acestuia. Comisia pentru pescuit ar trebui să decidă dacă să păstreze această derogare, să o mute la alineatul anterior (articolul 2.2), astfel încât numai articolul 4 din regulamentul propus să se aplice, sau să elimine derogarea în totalitate. O altă opțiune ar putea fi limitarea domeniului de aplicare al acestei derogări prin adăugarea unei durate maxime pentru transportul animalelor acvatice către întreprinderile din sectorul alimentar care aprovizionează consumatorul final.

Articolul 2 alineatul (2) din propunere prevede că numai articolul 4 din regulamentul propus se aplică transportului animalelor de către fermieri care utilizează propriile mijloace de transport pe distanțe de până la 50 km. Aceasta înseamnă, de exemplu, că transportul între diferite amplasamente ale unei ferme piscicole nu poate fi inclus în anexa II. Articolul 4 alineatul (2) litera (j) subliniază că animalele acvatice fac obiectul unor cerințe mai simple („apă de suficientă cantitate și calitate”), în timp ce anexa II conține parametri mult mai detaliați, cum ar fi monitorizarea și respectarea limitelor specifice speciei pentru oxigen, dioxid de carbon, niveluri de amoniac și temperatură, precum și cerințe privind manipularea

animalelor.

Având în vedere că studiul realizat pentru Comisia ANIT a demonstrat în mod clar sensibilitatea diferitelor specii la diferiți factori de stres (a se vedea mai sus), impunerea unor cerințe mai puțin stricte pentru distanțele indicate ar trebui luată în considerare cu mare precauție, cel puțin pentru animalele acvatice. Dacă aceste deplasări rămân în afara domeniului de aplicare al prezentului regulament, un viitor regulament privind bunăstarea animalelor acvatice de fermă ar trebui să acopere această lacună.

Majoritatea măsurilor prevăzute pentru bunăstarea animalelor acvatice sunt incluse în anexa II la regulamentul propus. Majoritatea măsurilor propuse par a fi în conformitate cu recomandările științifice. Cu toate acestea, este important de remarcat faptul că multe dintre aceste măsuri nu sunt detaliate. De exemplu, nu există cerințe detaliate privind densitățile efectivelor sau privind ceea ce constituie o calitate adecvată a apei pentru fiecare dintre parametrii menționați.

La articolul 47, propunerea prevede că Comisia poate adopta acte delegate pentru a actualiza anexa II, în special în ceea ce privește cerințele în materie de apă, inclusiv nivelurile maxime pentru parametrii apei, cerințele de monitorizare a apei sau cerințele privind densitatea. Este important ca aceste actualizări să fie efectuate rapid, deoarece Comisia ANIT a identificat lipsa unor norme detaliate drept una dintre principalele cauze ale neaplicării legii. Normele nespecifice înseamnă, de asemenea, că există riscul ca normele să fie puse în aplicare în mod diferit în diferite state membre, ceea ce conduce la lipsa unor condiții de concurență echitabile.

În 2021, Comisia a trimis EFSA o foaie de parcurs în care prezenta viitoarele sale mandate planificate în domeniul bunăstării animalelor de fermă. Acesta prevede publicarea de către EFSA a avizelor privind somonul de crescătorie și păstrăvul (iunie 2026), crapul de crescătorie (iunie 2027), bibanul-de-mare de crescătorie, dorada de mare și anghila europeană (iunie 2028), tonul de crescătorie (decembrie 2029) și anumite nevertebrate, cum ar fi decapodele (decembrie 2030). Este important ca recomandările cuprinse în aceste avize să fie incluse în anexa II la scurt timp după publicarea lor de către EFSA, pentru a se asigura că Regulamentul UE privind transportul animalelor rămâne în conformitate cu cele mai recente dovezi științifice.

În ianuarie 2024, Comisia a adoptat o decizie de înființare a unui centru de referință al UE pentru bunăstarea animalelor acvatice. Acesta va sprijini activitățile Comisiei și ale statelor membre prin realizarea de studii științifice și tehnice, prin furnizarea de formare și diseminarea rezultatelor cercetării și a informațiilor privind inovațiile tehnice. Ar fi important ca Comisia să acorde acestui centru de referință mandatul de a elabora recomandări pentru a asigura bunăstarea animalelor acvatice. De asemenea, este important ca Comisia să adauge aceste recomandări în anexa II la regulament prin intermediul unor acte delegate, pentru a asigura o punere în aplicare coerentă a regulamentului în toate statele membre.

În concluzie, raportorul sprijină adoptarea regulamentului propus și prevede posibile modificări ale propunerii Comisiei. Adoptarea regulamentului ar permite UE să dispună, pentru prima dată, de norme specifice privind bunăstarea animalelor acvatice în timpul transportului.

Adoptarea acestui regulament ar fi, de asemenea, în conformitate cu Orientările strategice ale Comisiei din 2021 pentru o acvacultură durabilă și competitivă în UE, în care se afirmă că

„menținerea peștilor în condiții bune de bunăstare are, de asemenea, beneficii economice pentru industrie, prin reducerea costurilor și produse de mai bună calitate”.